Introductie in de optiek (K0158)

Servicedocument – Praktijkexamen

Uitgever: Exalo Media
Versie: 2026-10

Auteursrechtwaarschuwing

© Exalo Media. Alle rechten voorbehouden.

Dit document bevat inhoud die beschermd wordt door het auteursrecht. Exalo Media bezit het auteursrecht op de tekst, afbeeldingen, grafieken, en andere inhoud die in dit document worden weergegeven, tenzij anders aangegeven.

Niets in dit document mag worden verveelvoudigd, verspreid, overgedragen, tentoongesteld, gereproduceerd, of op enige andere wijze gebruikt worden zonder de uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van Exalo Media. Het is strikt verboden om de inhoud van dit document te wijzigen, aan te passen of te vertalen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Exalo Media.

Exalo Media behoudt zich het recht voor om juridische stappen te ondernemen tegen personen of entiteiten die inbreuk maken op het auteursrecht van dit document.

Voor toestemming om de inhoud van dit document te gebruiken, neem contact op met:

Exalo Media
info@exalo.nl
https://exalo.nl

© Exalo Media. Alle rechten voorbehouden.

Examenmatrijs D1-K1

D1-K1: Voert voorbereidende handelingen op refractie uit	
Complexiteit:	De beginnend beroepsbeoefenaar verzamelt informatie ten behoeve van de refractie. De aard van de werkzaamheden is gestructureerd en wordt veelal routinematig volgens standaard werkwijzen uitgevoerd, maar vraagt wel specifieke basiskennis en vaardigheden. De beginnend beroepsbeoefenaar moet de gemeten waarden kunnen lezen en noteren. Wanneer de werkzaamheden niet goed worden uitgevoerd, bestaat het gevaar dat er onvoldoende of onjuiste basisinformatie beschikbaar komt voor de refractie.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid:	De beginnend beroepsbeoefenaar heeft een uitvoerende rol. De voorbereidende handelingen op refractie voert hij onder verantwoordelijkheid van zijn meerdere uit. Bij afwijkingen in werkzaamheden, schakelt hij zijn leidinggevende in.
Examenvorm:	Praktijkexamen Het praktijkexamen is een afsluitende toets waarbij de kandidaat in een realistische werkomgeving aantoont de vereiste kennis, vaardigheden en professionele houding te beheersen. De beoordeling vindt plaats aan de hand van vooraf vastgestelde criteria en richt zich op zowel het proces als het eindresultaat.

Werkproces: D1-K1-W1			
Titel werkproces	**Uit te voeren**	**Aanwijzingen voor de opdracht**	**Resultaat**
Verzamelen van basisinformatie met de klant	De beginnend beroepsbeoefenaar stelt de klant op zijn gemak en verzamelt basisinformatie. Hij verwerkt gegevens van de bestaande correctie, meet de huidige bril door en stelt wensen vast.	De beginnend beroepsbeoefenaar bedient de topsterktemeter zorgvuldig en controleert de gemeten waarde op juistheid. Hij verwerkt gegevens eenduidig, bespreekt brilcorrecties begrijpelijk en inventariseert klachten en klanthistorie.	De beginnend beroepsbeoefenaar heeft de benodigde basisinformatie verzameld en de klant geïnformeerd over een brilcorrectie, zodat duidelijk is welke gegevens beschikbaar zijn.

© Exalo Media. Alle rechten voorbehouden.

Werkproces: D1-K1-W2			
Titel werkproces	**Uit te voeren**	**Aanwijzingen voor de opdracht**	**Resultaat**
Automatische refractie uitvoeren	De beginnend beroepsbeoefenaar maakt de apparatuur schoon, legt de procedure uit en voert automatische refractie uit. Hij geeft meetgegevens door en bepaalt of de correctiewaarde binnen verwachting valt.	De beginnend beroepsbeoefenaar bedient de autorefractometer volgens voorschrift, volgt voorgeschreven procedures en werkt zorgvuldig en bedreven. Hij controleert de (correctie)waarde nauwkeurig voordat hij de gegevens overdraagt.	De beginnend beroepsbeoefenaar levert een indicatie van de correctie aan voor het bepalen van de correctiewaarde van het oog, zodat de vervolgwerkzaamheden correct kunnen starten.

Werkproces: D1-K1-W3			
Titel werkproces	**Uit te voeren**	**Aanwijzingen voor de opdracht**	**Resultaat**
Automatische non-contact tonometrie uitvoeren	De beginnend beroepsbeoefenaar maakt de apparatuur schoon, legt de procedure uit en voert de oogdrukmeting non-contact uit. Hij beoordeelt de uitkomst en rapporteert resultaten.	De beginnend beroepsbeoefenaar maakt de apparatuur zorgvuldig schoon en bedient de non-contact tonometer volgens voorschrift. Hij geeft duidelijke uitleg, controleert zorgvuldig de waarde en volgt procedures.	De beginnend beroepsbeoefenaar levert een indicatie van de oogdruk van de klant en maakt duidelijk wie de benodigde vervolgwerkzaamheden uitvoert.

© Exalo Media. Alle rechten voorbehouden.

Examenmatrijs D1-K2

D1-K2: Verricht standaard werkzaamheden gericht op brilverkoop of contactlensinstructie	
Complexiteit:	De complexiteit van de verkoop- en advieswerkzaamheden uit zich met name in de keuzemomenten. Bij elk klantcontact beoordeelt de beginnend beroepsbeoefenaar welk advies hij moet geven en of hij de klant beter kan doorverwijzen naar een meer ervaren collega (opticien). Hij moet in staat zijn om kennis toe te passen en zijn eigen beperkingen kennen. Voor het totaal aan werkzaamheden bestaan standaard werkwijzen; hij voert bedrijfsafhankelijke standaardprocedures uit. Hiervoor moet hij basiskennis bezitten. De beginnend beroepsbeoefenaar staat voor de opgave om evenwicht te vinden tussen klantbelang en bedrijfsbelang: hij houdt in de gaten dat de tijd die hij aan de klant besteedt in verhouding staat tot de aankoop. Afbreukrisico's hebben vooral te maken met het verstrekken van onjuiste of niet-passende adviezen die klachten van de klant kunnen opleveren en met het niet halen van verkooptargets.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid:	De beginnend beroepsbeoefenaar heeft een uitvoerende rol. De verkoop- en advieswerkzaamheden voert hij zelfstandig onder verantwoordelijkheid van zijn meerdere uit. Bij afwijkingen in zijn werkzaamheden, schakelt hij zijn leidinggevende in.
Examenvorm:	Praktijkexamen Het praktijkexamen is een afsluitende toets waarbij de kandidaat in een realistische werkomgeving aantoont de vereiste kennis, vaardigheden en professionele houding te beheersen. De beoordeling vindt plaats aan de hand van vooraf vastgestelde criteria en richt zich op zowel het proces als het eindresultaat.

Werkproces: D1-K2-W1			
Titel werkproces	**Uit te voeren**	**Aanwijzingen voor de opdracht**	**Resultaat**
Klantbestelling technisch verwerken, administreren en bespreken met de klant	De beginnend beroepsbeoefenaar meet pupildistantie en inslijphoogte na de klantkeuze en beoordeelt de passendheid van gekozen glazen bij het montuur. Vervolgens registreert hij details in de klantadministratie.	De beginnend beroepsbeoefenaar meet de pupildistantie en inslijphoogte correct, berekent snel en nauwkeurig de prijs en levertijd, registreert klant- en verkoopgegevens volgens voorschriften en houdt zich aan werkprocedures.	De bestelling is opgenomen in de administratie en bij de leverancier geplaatst, met een indicatie van de levertijd en informatie over de bestelling richting de klant.

© Exalo Media. Alle rechten voorbehouden.

Werkproces: D1-K2-W2			
Titel werkproces	**Uit te voeren**	**Aanwijzingen voor de opdracht**	**Resultaat**
Bril controleren en afleveren	De beginnend beroepsbeoefenaar controleert de bril op sterkte en montagegegevens. Hij beoordeelt of correctie van de brillenglas-montage nodig is, corrigeert indien nodig en levert af.	De beginnend beroepsbeoefenaar bewaakt de kwaliteit en signaleert tijdig afwijkingen. Hij richt de bril standaard uit, stelt onderdelen volgens voorschriften bij en volgt werkprocedures.	De beginnend beroepsbeoefenaar levert de bril comfortabel af; naar tevredenheid van de klant en met optische vertekening tot een minimum beperkt, passend bij montagecontrole.

Werkproces: D1-K2-W3			
Titel werkproces	**Uit te voeren**	**Aanwijzingen voor de opdracht**	**Resultaat**
Contactlensinstructie geven	De beginnend beroepsbeoefenaar controleert of juiste lenzen en onderhoudsmiddelen gereedstaan, overhandigt contactlenzen en geeft instructie over inzetten, uithalen, onderhoud en draagschema.	De beginnend beroepsbeoefenaar stelt de klant op zijn gemak, werkt hygiënisch volgens procedure en geeft eenduidige, rustige instructie; hij begeleidt het hanteren en controleert begrip.	De klant kan contactlenzen zelfstandig inzetten, uithalen en onderhouden, en weet hoe te handelen bij een verschoven lens of abnormale gewenningsverschijnselen.

© Exalo Media. Alle rechten voorbehouden.

Werkprocessen	**Inhoud**	**Aanwijzingen**
Alle kerntaken en werkprocessen	Beoordeling praktijkexamen	De examinator beoordeelt de uitvoering van het praktijkexamen op basis van vastgestelde beoordelingscriteria die betrekking hebben op de vakinhoudelijke uitvoering. Het bewijsmateriaal ondersteunt de beoordeling, maar is niet zelfstandig beslissend. Beoordelen gebeurt aan de hand van een puntenschaal: - O = onvoldoende (0 punten). Wanneer het criterium niet op een acceptabele manier is uitgevoerd, zoals gewenst is in de beroepspraktijk. - V = voldoende (1 punt). De uitvoering van het criterium voldoet aan het niveau dat van de beginnend beroepsbeoefenaar kan worden verwacht. - G = goed (2 punten). De uitvoering van het criterium is bovengemiddeld goed en daarmee meer dan de beginnend beroepsbeoefenaar moet kennen of kunnen. De behaalde punten worden per examenmoment opgeteld. De omzettingstabel van dat moment geeft het afzonderlijke momentcijfer. De school bepaalt eventuele weging, middeling en voorwaarden voor het eindresultaat.

Examen		
Werkprocessen	**Inhoud**	**Aanwijzingen**
Alle kerntaken en werkprocessen	Het examen bestaat uit het uitvoeren van het praktijkexamen	De examinator observeert en beoordeelt de uitvoering van het praktijkexamen tijdens het werken. Tijdens of direct na de uitvoering kan de examinator de student kort bevragen ter verduidelijking van gemaakte keuzes en uitgevoerde handelingen. Deze toelichting is ondersteunend van aard en maakt geen afzonderlijk beoordeeld onderdeel van het examen uit.

© Exalo Media. Alle rechten voorbehouden.

Examenmomenten en registratie

Dit examen bestaat uit afzonderlijk beoordeelde examenmomenten. De school registreert de momentcijfers en bepaalt eventuele weging, middeling en voorwaarden voor het eindresultaat. Een herkansing kan per moment; andere geldige resultaten blijven behouden.

Moment	Werkprocessen	Opdrachten	Max. punten
1	D1-K1-W1, D1-K1-W2, D1-K1-W3	1, 2, 3	36
2	D1-K2-W1, D1-K2-W2, D1-K2-W3	4, 5, 6	36

Toelichting bij dit servicedocument

Dit servicedocument geeft een beknopt overzicht van de opbouw en inhoud van het exameninstrument. Het document is bedoeld om opleidingen en examencommissies te helpen bij de **oriëntatie op het examenproduct**.

Omdat exameninstrumenten zelf niet vrij gedeeld kunnen worden, biedt dit servicedocument inzicht in onder andere:

- De structuur van het examen
- De relatie met het kwalificatiedossier of keuzedeel
- De toetsmatrijs
- De manier van beoordelen

Op basis van deze informatie kunnen opleidingen doorgaans goed beoordelen of het exameninstrument aansluit bij hun onderwijs en examinering.

Voorbeelden van examenmateriaal

Wilt u een beter beeld krijgen van de manier waarop Exalo examens ontwikkelt? Op onze website vindt u een aantal **voorbeelddocumenten** die laten zien hoe examens, beoordelingsformulieren en instructies zijn opgebouwd.

Deze voorbeelden zijn te vinden via: https://exalo.nl/ons-concept/

Veelgestelde vragen

Veel praktische vragen van opleidingen gaan bijvoorbeeld over:

- Hoe een exameninstrument wordt ingezet in de praktijk
- Hoe de beoordeling is opgebouwd
- Welke documenten worden meegeleverd
- Hoe het vaststellen door de examencommissie werkt

Op de productpagina van elk exameninstrument vindt u daarom een **uitgebreide FAQ** met antwoorden op de meest gestelde vragen.

Afnamevorm van het examen

Exalo Media ontwikkelt exameninstrumenten met een afnamevorm die past bij de aard van het werkproces of het keuzedeel. Afhankelijk van het examen kan dit bijvoorbeeld bestaan uit een praktijkopdracht, een beroepsproduct, een gesprek, een observatie in de praktijk of een combinatie van deze onderdelen. In het servicedocument staat beschreven **welke afnamevorm voor dit exameninstrument is uitgewerkt** en hoe de beoordeling plaatsvindt.

Wij realiseren ons dat opleidingen hun onderwijs en examinering soms anders hebben ingericht. Het kan daarom voorkomen dat de standaard afnamevorm van een exameninstrument niet volledig aansluit bij de manier waarop een opleiding het onderwijs heeft georganiseerd.

In dat geval kan in overleg worden gekeken naar **alternatieve afnamevormen of aanpassingen aan het exameninstrument**. Denk bijvoorbeeld aan een andere combinatie van examenonderdelen of een aangepaste manier van beoordelen. Dergelijke aanpassingen worden altijd afgestemd met de opleiding en moeten plaatsvinden **voordat het exameninstrument ter vaststelling wordt aangeboden aan de examencommissie**.

Afhankelijk van de aard en omvang van de aanpassing kunnen hiervoor **ontwikkel- of aanpassingskosten** in rekening worden gebracht. Heeft uw opleiding specifieke wensen rondom de afnamevorm van het examen? Neem dan gerust contact met ons op om de mogelijkheden te bespreken.

Vaststelling van het exameninstrument

Exameninstrumenten van Exalo worden aangeboden voor gebruik via een **Route 2 vaststellingsprocedure**. Dit betekent dat het exameninstrument wordt vastgesteld door de **examencommissie van de onderwijsinstelling** die het examen gebruikt.

Wij adviseren daarom om vóór aanschaf of inzet **af te stemmen met de eigen examencommissie** of deze werkwijze aansluit bij het beleid van de instelling. Het servicedocument en de bijbehorende toetsmatrijs zijn opgesteld om examencommissies te ondersteunen bij deze beoordeling.

Vragen of aanvullende informatie

Heeft uw opleiding of examencommissie aanvullende vragen over het exameninstrument, de documentatie of de inzet in de praktijk? Neem dan gerust contact met ons op. Wij denken graag mee:

- ➔ https://exalo.nl
- ➔ info@exalo.nl